БЛИЗЬКИЙ СХІД 27.05.2025 | Мюріель Ассебург

Рив'єра руїн

Нова фаза ізраїльської операції в Газі загрожує перетворити гуманітарну допомогу на інструмент військового примусу

Із 18 травня ізраїльська армія веде наступ на сектор Газа. У рамках операції «Колісниця Гідеона» (Gideon's Chariot) ЦАХАЛ має намір повністю розгромити ХАМАС, звільнити заручників і усунути загрозу, яка походить від анклаву. Прем'єр-міністр Беньямін Нетаньягу націлений на довготривалу реокупацію прибережної смуги, повне роззброєння ХАМАС, вигнання його керівництва і реалізацію плану колишнього президента США Дональда Трампа – насильницьке переселення палестинців. Згідно з цим планом, корінне населення має бути зігнане в так звану стерильну зону на півдні сектора – близько десяти відсотків його території – з подальшою «добровільною» еміграцією. Але коли зруйновано інфраструктуру і засоби до існування, про добровільність говорити не доводиться.

Трамп нормалізував практику насильницького переміщення, коли в лютому 2025 року презентував своє «бачення майбутнього сектора Газа». Узбережжя передбачалося перетворити на «Рив'єру Близького Сходу», а палестинців – переселити до Єгипту, Йорданії, а також до Судану, Сомаліленду, Сомалі або Лівії. Цей крок зірвав крихкі зусилля з обміну заручниками та ув'язненими, на які Трамп сам поставив політичний капітал ще до інавгурації. Ці переговори могли б стати основою для стійкого перемир'я і повернення до дипломатії. Навіть якщо метою був тиск на арабські країни, щоб ті взяли на себе більше відповідальності, план фактично легітимізував стратегію «нуль-сум» ізраїльського керівництва і реанімував праворадикальні сіоністські ідеї – тепер під виглядом «нестандартного підходу».

Після нападу 7 жовтня 2023 року в Ізраїлі посилилися націоналістичні голоси, що закликають до нової «Накби» – повторного вигнання палестинців, як 1948 року. Ініціатива Трампа зміцнила жорсткий курс Нетаньягу, який із внутрішньополітичних міркувань відмовився від наступної фази перемир'я і проголосив цей

план «єдино реалістичною опцією». Наприкінці березня в ізраїльському Міноборони з'явився «міграційний департамент», який відповідає за організацію «добровільної» еміграції жителів Гази.

Масове голодування цивільного населення – ще одне порушення міжнародного гуманітарного права

На початку березня Ізраїль повністю заблокував сектор Газа, припинивши постачання води, електрики та екстреної допомоги. Гуманітарна ситуація стрімко погіршилася. Досягнутий під час короткого перемир'я прогрес було зведено нанівець. Люди страждають від нестачі їжі та медикаментів. Зростає загроза масштабного голоду.

Ізраїль планує перебудувати систему доставки гуманітарних вантажів. Влада звинувачує ХАМАС у тому, що він нібито перехоплює поставки і фінансує себе за їхній рахунок – без надання переконливих доказів. ООН і міжнародні організації також не підтверджують цього. Новий план передбачає прямий розподіл продовольства і предметів першої необхідності через чотири пункти на півдні сектора. Цим займуться спеціалізовані НУО в супроводі приватних охоронців, а безпеку зон забезпечить ізраїльська армія.

Проте обсяги поставок залишаються на критично низькому рівні, а кількість калорій на людину істотно нижча за допустимий мінімум. Жителі північної частини сектора навряд чи зможуть дістатися до пунктів роздачі. А жителі півдня наражатимуться на ризик на шляху до них. Тепер армія контролюватиме не тільки ввезення допомоги, а й доступ людей до неї.

Залишаються відкритими ключові питання: як, наприклад, літня людина або мати з дітьми донесе двотижневий пайок до будинку? Хто допомагатиме пораненим, інвалідам та сиротам? І що робити з тим, що створений для цього проєкту Гуманітарний фонд Гази (GHF) не має ні досвіду польових операцій, ні контактів із місцевим населенням? За таких умов надати людям допомогу, що відповідає їхнім реальним потребам, практично неможливо.

Гуманітарна допомога перетворюється на інструмент тиску – в порушення всіх міжнародних

Таким чином, новий підхід підриває ключові принципи гуманітарної діяльності: неупередженість, нейтралітет і незалежність. ООН і провідні гуманітарні актори вже відмовилися від участі в проєкті. GHF, судячи з усього, близький до краху.

стандартів

Німеччина зобов'язана негайно зайняти чітку позицію на захист безперешкодного гуманітарного доступу в Газу. Це необхідно, щоб зупинити насильство, запобігти подальшому руйнуванню інфраструктури та новому масовому переміщенню населення. Німеччина має прямо дати зрозуміти, що відкидає військові цілі, озвучені Нетаньягу – реокупацію і вигнання населення – а також методи ведення бойових дій, включно з голодом і невибірковими ударами по цивільних.

Негайне припинення поставок зброї, яку може бути використано в Газі та на Західному березі, і підтримка перегляду Угоди про асоціацію ЄС з Ізраїлем стали б ясним політичним сигналом. Разом із європейськими та близькосхідними партнерами Німеччина має домагатися міцного врегулювання конфлікту відповідно до міжнародного права.

Червнева конференція, ініційована Францією і Саудівською Аравією, – шанс закласти основу для виходу зі спіралі насильства. Арабський план відновлення Гази потребує не тільки символічної підтримки, а й конкретних механізмів політичної реалізації. Німеччина має зробити в це активний і конструктивний внесок.

Ця стаття є перекладом оновленої версії статті «Воєнний злочин на очах у всього світу», яка була опублікована на сайті Focus+

Мюріель Ассебург

Д-р Мюріель Ассебург (Muriel Asseburg) – старший науковий співробітник дослідницької групи з питань Африки та Близького Сходу у Фонді науки і політики (SWP) у Берліні.